

Kárpáti Magyar Krónika

A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet
elektronikus lapja

Kiadja a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai
Közössége

Lapengedély száma: 3 T Nr. 188

Kárpáti Magyar Krónika – XXIII. (XX.) évfolyam, 20. (274.) szám. 2019. október 30.

Írta: Zubánics László, Dupka György, Szemere Judit, Fuchs Andrea | A kiadás éve: 2019

EZ VOLT 2019 OKTÓBERE FOLYAMÁN

Elismerések

* **Lezsák Sándor**, az országgyűlés alelnöke a legendás bíboros-érsekről, *Mindszenty Józsefről* elnevezett plakettet nyújtott át **Majnek Antalnak**, a Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye püspökének.

* A Beregszászi Római Katolikus Egyházközség *Pásztor Ferenc-díját* ez alkalommal **Krajnikné Hegyi Irén** főkántornak és kórusvezetőnek ítelték meg.

* A Magyar Érdemrend tisztikeresztje (polgári tagozat) kitüntetését vehetett át Magyarország Kijevi Nagykövetségén **Íjgyártó István** nagykövettől Kárpátalja volt kormányzója, **Hennagyij Moszkal**.

Fontosabb események, rendezvények

2019. október 1. Görög témájú kulturális és gasztronómiai estet szervezett a Beregszászi Római Katolikus Egyházközség a Pásztor Ferenc Szakkollégium diákjai számára. **Harapkó Marianna**, az est szervezője az Olümposz hegyről tartott beszámolót saját élményeiből merítve. Az előadásokban és a beszámolóban hallottakat alátámasztotta a Görögországról szóló ismeretterjesztő film megtekintése. A rendezvény görögsaláta-készítéssel és -kóstolással folytatódott a diákok részvételével. Ezután **Renik Tímea** görög tánca tanította a fiatalokat. A kollégisták számára a továbbiakban magyar és ukrán est szervezését is tervezik.

2019. október 1. A Makkosjánosi Görögkatolikus Egyházközség Istenszülo oltalma (Pokrova) ünnepén tartotta templombúcsúját. Az ünnepi szent liturgiát **Luscsák Nílus**, a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye segédpüspöke celebrálta a kerület jelen lévő papságával. A liturgia végén **Egressy Miklós** helyi parókus köszöntötte a szomszédos településekről érkezett zarándokokat, majd röviden összefoglalta a makkosjánosi görögkatolikus közösség történetét. A templombúcsú a hagyományoknak megfelelően körmenettel, evangéliumolvasással, éltetésekkel, a magyar himnusz eléneklésével zárult. A jelenlévők olajkenetben és szeretetlakomában részesültek.

2019. október 3. *Időfonal* címmel színpadi produkciót mutattak be Beregszászon, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színházban.

2019. október 4. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács közös szervezésében, a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatási Hivatal szakmai támogatásával idegenvezető képzés indult 26 fő számára, 360 órában.

2019. október 4. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán az Öregdiák Szövetség szervezésében megrendezték az Öregdiák Mini Expót, ami után TNT-koncertre került sor.

2019. október 5–6. Színházi nevelési képzést szervezett a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház. A foglalkozásokat **Gyevi-Bíró Eszter**, a budapesti Kolibri Gyermekek- és Ifjúsági Színház színházi nevelési koordinátora, rendező tartotta a beregszászi teátrum nagytermében a társulat tagjai számára.

2019. október 5. Tiszapéterfalván, a felújított művelődési házban a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI), az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ), a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (MÉKK), a Tiszapéterfalvai Községi Tanács szervezésében megtartották a XXIX. Kárpátaljai Magyar Folklorfesztivált. **Szabó Tibor** moderátor nyitóbeszéde után a BorzsaVári Népi Együttes és a Hangicsáló ifjú előadói a remény és a megmaradás gondolatait központba helyezve kezdték meg a seregszemle programját.

A megjelenteket, köztük **Buhajla József** ungvári, illetve **Szilágyi Mátyás** beregszászi főkonzult, **Rezes Józsefet**, a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatási Hivatal nemzetiségi és vallásügyi főosztálya vezetőjét, **Dánics Évát**, a Nagyszőlősi Járási Állami Közigazgatási Hivatal vezetőjének helyettesét, **Tóth Bálint** polgármestert, valamint **Dupka György** lokálpatriótát, a MÉKK elnökét **Dr. Zubánics László**, az UMDSZ elnöke köszöntötte. Ezt követően a palágykomoróci **Illár Viktória** átadta a rendezvénysorozat jelképes stafétáját **Dudics Amandának**, a helyi kultúrház vezetőjének, aki az ötödik péterfalvai szalaggal díszíthette azt. Beszédet mondott **Szilágyi Mátyás**, **Rezes József** és **Vaszilij Juhász**, a nagyszőlősi járási művelődési osztály vezetője is. Meglátásuk szerint a hagyományok ápolása Ukrainát és a benne élő nemzeteket kapocsként köthetik az európai népek nagy családjához. Ezt követően a fiatalabb és az idősebb nemzedék néptáncos, népzeneész, népdalénekes képviselőinek produkcióit láthatta-hallhatta a közönség. Felléptek többek között a mezőgecei *Tüzes liliom* hagyományörző csoport, a kigyósi *Szederinga*, az eszenyi *Ritmus*, a nagydobronyi *Himes* néptáncegyüttes tagjai, **Fekete Krisztián** cimbalmos, a Verbőci, illetve a Kaszonyi Művészeti Iskola növendékei. Nagy sikert arattak a tiszabökényi *Tisza csillag* kórus örökifjú hölgyei is. Összességében 22 együttes, majd 300 fellépő, hatalmas vastaps-orkánok és igen jó szórakozás a fesztivál mérlege.

2019. október 5. Tiszabökényi köztemetőben **Zubánics László**, a KMMI elnöke és **Dupka György**, a MÉKK elnöke az aktivisták társaságában megkoszorúzták *Fóris István 1848/49-es honvédhadnagy* sírját. **Dupka György** beszédében kitért arra is, hogy Kossuth hadnagyának Budapesten élő, bökényi származású unokája, **Fóris Kálmán** a minap töltötte be 95 életévét. Őt 75 évvel ezelőtt elhurcolták a sztálini légerekbe, mert egyetlen bűne a származása volt. Isten irgalmából túlélte. Pokoljárásait a *Kárpátaljai tragédiája* című (**Hajduk Márta** rendezésében) dokumentumfilmben is elmesélte.

2019. október 5. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán rendezték meg a Kárpát-medencei Magyarok Zenéje 2019 programsorozat koncertjét. A rendezvény kezdetén **Böszörményi Gergely**, a Stereo Kft./Periferic Records igazgatója és **Békésyné dr. Lukács Angéla**, Magyarország Beregszászi Konzulátusának konzulja köszöntötte a megjelenteket. Az esten fellépett a Sodró együttes és a Servet zenekar, akik az autentikus csángó népzene világába kalauzolták az érdeklődőket.

2019. október 5. Ismét megkezdődtek a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felőttképzési Központja által szervezett nyelvtanfolyamok. A résztvevőket **Váradai Natália**, a Felőttképzési Központ vezetője köszöntötte. Közlése szerint 135 fő jelezte nyelvtanulási szándékát, közülük 107 fő angol, 17 fő német és 11 fő orosz nyelven kezdte el tanulmányait alap- vagy középszinten. A nyelvtanfolyamok 80 órában valósulnak meg 2019. október 5. és 2020. március 5. között hét szakképzett oktató bevonásával, összesen kilenc csoportban.

2019. október 6. Az aradi vértanúkra emlékeztek Nagyszőlősen, a Perényi Zsigmond-mellszobornál. A megemlékezés központi szónoka, **Potápi Árpád János** nemzetpolitikáért felelős

államtitkár beszédében kiemelte: „*Perényi Zsigmond életpéldája azt üzeni, hogy magyarságunkat, annak megőrzését minden érdek elé kell helyeznünk, saját közösségünkért ki kell állnunk, saját lehetőségeinkhez mérten kell harcolnunk érte a legjobban*”. Ezzel kapcsolatosan fejtette ki gondolatait **Brenzovics László**, a megemlékezést szervező Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnöke is, aki többek között rámutatott: a magyar kormány támogatásával sikerült helyreállítani a Beregszászhoz tartozó Beregardóban a Perényi-kastélyt, ahol Perényi Zsigmond született, s ott Perényi Kulturális Központot fognak létrehozni. Perényi Zsigmond követésre méltó bátorságát, a mának szóló üzenetét tolmácsolta beszédében **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke és **Rezes József**, a megyei állami közigazgatási hivatal nemzetiségi és vallásügyi főosztályának vezetője. Koszorút helyezettek el a szobor talapzatán **Potápi Árpád János** államtitkár, **Buhajla József** ungvári és **Szilágyi Mátyás** beregszászi főkonzul, **Brenzovics László**, a KMKSZ elnöke és **Milován Sándor**, a KMKSZ tiszteletbeli elnöke, **Orosz Ildikó**, a KMPSZ elnöke és a beregszászi főiskola tanárai, **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke, **Dupka György**, a MÉKK elnöke, a történelmi egyházak és más társadalmi szervezetek képviselői. A kulturális műsorban közreműködtek a Perényi Zsigmond középiskola és a Péterfalvai Református Líceum diákjai.

2019. október 6. A Beregardóban született és nevelkedett vértanúról, báró Perényi Zsigmondról emlékezett meg a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Beregszászi Alapszervezete a felújítás alatt lévő beregardói Perényi-kastély udvarán. Beszédet mondott **Szilágyi Mátyás**, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja, **Orosz Ildikó**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, **Molnár D. István**, az alapszervezet elnöke. A Bethlen Gábor Beregszászi Magyar Gimnázium növendékeinek és a beregardói református gyülekezet kórusának felemelő műsorát követően a résztvevők megkoszorúzták báró Perényi Zsigmond emléktábláját.

2019. október 6. Az aradi vértanúk kivégzésének 170. évfordulójára emlékezett a Beregszászi Római Katolikus Egyházközség a Pásztor Ferenc közösségi Házban, ahol id. **Csobolya József** beregszászi történész tartott előadást. **Molnár János** beregszászi esperes-plébános az egyház szempontjából közelítette meg az emléknapot. Elmondta, hogy a hívek számára nem idegen a vértanúk megünneplése, mivel az egyházban nemcsak megemlékeznek a hősokról, hanem meg is ünneplik őket. A tizenhárom ember szerzetét, hitét, hazafiasságát, összefogását emelte ki beszédében **Békésyné dr. Lukács Angéla** konzul asszony, aki egyben meg is köszönte a zenés-irodalmi műsor szervezőjének, **Krajnik Irénnek** és a Szent Kereszt kórusnak, hogy a jelenlévők a dalok, versek által közelebb kerülhettek a történelmi esemény megértéséhez.

2019. október 7. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetének diákjai kulturális programmal emlékeztek meg az aradi vértanúkról. **Gerendely Béla** történelemtanár a mártírhalált halt tisztek kivégzésének és utolsó perceinek részleteit ismertette a jelenlévőkkel. Ezt követte a szakképzési intézet 2. évfolyamos diákjainak színvonalas előadása.

2019. október 7. Ünnepi tanévnyitót tartott a Nagydobronyi Szakképzési Központ a község református templomában. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (II. RF KMF) a Mátészalkai Szakképzési Centrummal, valamint a Baross László Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégiummal kötött együttműködése alapján 2019 szeptemberében közös képzéseket indított Nagydobronyban. Hét szakon – autószerelő, villanyszerelő, hegesztő, mezőgazdasági gépészmérnök, szakács, fodrász, kozmetikus – 95 diák kezdte meg tanulmányait a szakképzési központban. Az oktatási intézmény ünnepélyes tanévnyitóján beszédet mondott **Potápi Árpád János**, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára, **Orosz Ildikó**, a II. RF KMF rektora, **Rostás János** kancellár a Mátészalkai Szakképzési Centrum képviselőjeként, **Kerecsi István**, a Baross László Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium igazgatója, valamint **Menner Ákos**, az Innovációs és Technológiai Minisztérium tisztségviselője. Az ünnepségen az első évfolyamos diákok kárpátaljai magyar költők szerzeményeit szavalták és megzenésített verseket adtak elő. A tanévnyitót követően ünnepélyes keretek között átadták a nagydobronyi szakképzési bázis oktatási épületét és kollégiumát.

2019. október 7–11. Ebben az évben méltatjuk Radnóti Miklós tragikus sorsú költőnk születésének 110., halálának 85. évfordulóját. Ebből az alkalomból **Tóth Péter Lóránt** Kunszentmiklóson élő Radnóti-, Latinovits-, Dudás Kálmán- és Pro Cultura Hungarica-díjas versvándor Radnóti Miklós életét bemutató irodalmi összeállításával az ungvári járási Tégláson, Csapon, Szürtében, Palágykomorócon, Nagydobronyban, valamint az Ungvári Nemzeti Egyetemen lépett fel. Onnan a Beregszászi járásba vándorolt tovább, ahol a bótrágyi és a sárosroszi községi könyvtárban, majd a zápszonyi kultúrházban mutatta be műsorát. Másnap folytatta útját a dédai, nagybégányi, mezővári, bátyúi iskolákba és a kisdobronyi parókiára.

2019. október 7–12. A Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (MÉKK) a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI) társszervezésében, a magyar irodalmárok közreműködésével megrendezte a *XIII. Együtt Írótabort – a Kárpátaljai Magyar Irodalmi Napokat*. A rendezvénysorozat Ungvár, Nagydobrony, Munkács, Gát, Beregszász, Tiszabökény, Nagyszőlős, Visk, Karácshalva, Péterfalva, Tivadarfalva és más települések tanintézményeiben, könyvtáraiban zajlott, ahol a szervezők tartalmas programmal várták az *Együtt szerkesztőbizottságát*, aktív szerzőit és a Kovács Vilmos Irodalmi Társaság tagjait: **Dupka György** (Tiszabökény–Ungvár), **Marcsák Gergely** (Kincseshomok), **Czébely Lajos** (Visk), **Csordás László** (Eszeny), **Kovács Eleonóra** (Szalóka), **Lengyel János** (Beregszász–Budapest), **Shrek Tímea** (Beregszász), **Stók Lajos** (Visk), **Szabó Kata** (Beregújfalu), **Szemere Judit** (Beregszász), **Zubánics László** (Gut), **Zselicki József** (Kisgejőc). Bemutatásra kerültek a következő kiadványok: az *Együtt* 2019/4. száma, Vári Fábián László: *A kakukknővér*. 76 ruszin és ukrán népballada. MMA Kiadó Nonprofit Kft., Budapest, 2019; Marcsák Gergely: *Fekete-Tisza*. Versek. [Előretolt Helyőrség Íróakadémia](#) (KMTG), Budapest, 2019; Shrek Tímea: *Halott föld ez*. Novellák. [Előretolt Helyőrség Íróakadémia](#), Budapest, 2019; Czébely Lajos: *Jelek egy félszigetről*. Tanulmányok, esszék. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019; Lengyel János: *Feltámadás Beregszászon*. *Mitracsek úr visszatér*. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019; Nagy Zoltán Mihály: *A Sátán fattya*. Ötödik kiadás. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019; Weinrauch Katalin: *A múltó évek útján*. Elbeszélések, karcolatok. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019; Stók Lajos: *Vadásztörténetek*. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2019.

2019. október 7. Az irodalmi karaván menetrend szerinti járata Ungvárról indult. Első megállóhelyén **Dupka György** és **Zselicki József** megkoszorúzta *Dayka Gábor* (Miskolc, 1769. 03. 21. – Ungvár, 1796. 10. 20.) szobrát. *Szamovolszky Ódön* (Nagyberezna, 1878. 10. 26. – Budapest, 1914. 10. 28.) elismert szobrászművész carrarai márványból faragott műalkotását 110 évvel ezelőtt avatták fel. Az Ungváron elhunyt kiváló papköltő és gimnáziumi tanár szobrának regényes története van. 1909–1944 között az egykori Drugeth Gimnázium előtt állott, majd 1944 után az erőszakos szovjetizálást levezénylő kommunisták ledöntötték, a talapzatra Lenin mellszobrát helyezték el. A rendszerváltás után a helyi magyarság képviselőinek kezdeményezésére a Szépművészeti Múzeum közreműködésével restaurált Dayka-szobor visszakerült eredeti helyére (<http://www.karpategyesulet.hu/2017/06/04/masodik-munkatura-karpataljan/>, <http://www.byzantinohungarica.com/index.php/eletutak>). Majd a 10. sz. magyar tannyelvű iskola felvette Dayka Gábor nevét, ahol az írócsoport (**Dupka György, Marcsák Gergely, Csordás László, Zselicki József**) rendhagyó irodalomórát tartott. A vendégeket **Kulin Judit** igazgató és **Csizmadia Diána** szervezőpedagógus fogadta és köszöntötte. Az irodalmárok felkeresték az ungvári Kálvária temetőt, és megkoszorúzták *Szegelethy János* 1848/49-es honvédhadnagy sírját. Az aradi vértanuk napja folytatásaként részt vettek az ungvári Drugeth Gimnázium rendezvényén, amely **Kövy Márta** magyar nyelv és irodalom szakos tanár irányításával zajlott le. Az rendezvény második felében az írócsoport tagjai léptek a pulpitusra és olvastak fel írásaikból. Végezetül válaszoltak a gimnazisták vidékünk irodalmi életével kapcsolatos kérdéseire.

2019. október 8. A Kárpátaljai Magyar Irodalmi Napok következő helyszíne az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézete (UMOTI) volt. A Kárpátaljai Magyar Irodalmi Múzeum termében a házigazdák nevében **dr. Zubánics László** történész, az UMOTI igazgatóhelyettese, a Magyar Történelem és Európai Integráció Tanszék megbízott vezetője fogadta és üdvözölte a kárpátaljai írók csoportját (**Dupka György, Marcsák Gergely, Csordás László, Kovács Eleonóra, Zselicki József**), akik rendhagyó irodalomórát tartottak irodalmi

életünk helyzetéről, az *Együtt* folyóiratról, az írói pályafutásról stb. a magyar kar különböző szakos diákjainak és tanárainak.

A programsorozat a déli órákban a Nagydobronyi Református Líceumban folytatódott. Az irodalmárok fellépésük előtt találkoztak a líceumot meglátogató **Tóth Péter Lóránt** (Kiskunság) versvándorral, előadóművésszel, **Hajvert Ákos** vajdasági versmondóval és **Török Noémi** vajdasági népdalénekesssel, majd Gál Erika igazgató üdvözlőbeszéde után sor került a rendhagyó irodalórára. A résztvevők megemlékeztek Ady Endre kiemelkedő magyar költőről is, aki 1901 nyarán járt Nagydobronyban (itt-tartózkodását a tanintézmény falán elhelyezett emléktábla örökíti meg).

2019. október 9. A harmadik napon a Kárpátaljai Magyar Irodalmi Napok Ung-vidéki szereplőinek útja (**Dupka György, Marcsák Gergely, Zselicki József**) a Munkácsi Szent István Római Katolikus Líceumba vezetett, ahol **Kristofori Olga** igazgató köszöntője után rendhagyó irodalomórát tartottak. Ezzel egyidőben a Bereg-vidéki résztvevők a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnáziumban tartottak könyvbemutatót, ahol **Riskó Márta** tanár üdvözlő szavai után a rendhagyó irodalomóra keretében **Szemere Judit** szerkesztő a diákok figyelmébe ajánlotta **Weinrich Katalin** *A múltó évek útján* című elbeszéléskötetét (<https://mek.oszk.hu/19700/19732/>), **Lengyel János** író pedig *Feltámadás Beregszászon. Mitracsék úr visszatér* című legújabb könyvéről beszélt (<https://mek.oszk.hu/19700/19726/>). A munkácsi fellépés után az Ung-vidéki írók a Gáti Kovács Vilmos Középiskolába érkeztek, ahol **Román Erika** igazgató fogadta a vendégeket, akik a rendhagyó irodalomórán többek között Kovács Vilmos szellemi örökségéről, az általa elindított értékteremtő irodalmi életről beszéltek. Majd a tantestület képviselőivel koszorút helyeztek el a tanintézmény névadójának emléktáblájánál, illetve **Mihalko Mária** könyvtárigazgató társaságában a gáti művelődési ház és könyvtár falán lévő emlékjelnél. A XIII. Együtt Írótábor Ung-vidéki és Bereg-vidéki résztvevői a Beregszászi Járási Központi Könyvtárban találkoztak. Az író-olvasó találkozót **Mironyuk Natália** könyvtáros nyitotta meg. **Dupka György** moderálásában felolvasást tartott **Lengyel János, Marcsák Gergely, Shrek Tímea, Szabó Kata, Zselicki József** és **Szemere Judit**. Az írókat és az olvasókat üdvözölte **Szilágyi Mátyás** beregszászi magyar főkonzul. Zárszót mondott **Varga Éva** igazgató, aki átvette az ez évi irodalmi terméskből összeállított könyvcsomagot. Az alkotócsoport a főkonzul társaságában megkoszorúzta Illyés Gyula beregszászi mellszobrát. Az egyesült írócsoport aznap késő délután a Nagyberegi Református Líceumot is felkereste. A rendhagyó irodalomórát **Kovács András** igazgató nyitotta meg. Az *Együtt* folyóiratot, valamint újabb írásaikat is bemutató szerzők visszajáró vendégként, családi légkörben meséltek alkotói tevékenységükről. Ezután az írók központi állomáshelyükre, a Tiszabökényi Alkotóházba indultak, ahol hagyományos disznótoros vacsora mellett kötetlen beszélgetést folytattak az irodalmi élet aktuális kérdéseiről is.

2019. október 10. A XIII. Együtt Írótábor negyedik napjának első helyszíne a nagyszőlősi Perényi Zsigmond középiskola volt, ahol a tanulók rövid műsorral, a Kárpátalján megjelent könyvekből összeállított kiállítással köszöntötték és fogadták az írócsoport tagjait. A rendhagyó irodalomórán **Dupka György** útmutatást nyújtott a kárpátaljai irodalmi élet helyzetéről, majd a beszélgetésbe bevonta az *Együtt* szerzőit, **Lengyel Jánost, Marcsák Gergelyt, Shrek Tímeát, Szabó Katát, Zselicki Józsefet** és **Szemere Judit** szerkesztőt, akik az ifjúsággal foglalkozó verseket, kispriódákat olvastak fel. Ezután az irodalmi karaván a máramarosi koronavárosba, Viskre megérkezve felkereste a helyi, csodálatosan karbantartott temetőben Fodó Sándor sírját, ahol a kárpátaljai magyarság érdekvédelmi szervezetének legendás politikusára, a KMKSZ első elnökére emlékeztek. A nemzet imáját megfogalmazó Kölcsey Ferenc költő emléktábláját is megkoszorúzták a nevét viselő középiskola tantestületének képviselőivel, majd a tanintézet dísztermében **Darvai Csilla**, a Viski Kölcsey Ferenc Középiskola igazgatója köszöntötte a vendégeket. A rendhagyó irodalomórát tartó írócsoporthoz csatlakozott a viski **Czébely Lajos** költő és **Stók Lajos** naplóíró, akiknek a nemrég megjelent könyveit **Marcsák Gergely** mutatta be. Ezt követően az írókaraván tagjai a Karácspfalvai Sztojka Sándor Görögkatolikus Líceumban tartottak rendhagyó irodalomórát. Az előadókat **Varjú Zoltán** tanár köszöntötte, a felolvasott írások elhangzása után kötetlen beszélgetés zajlott le az irodalmárok és a sztojkás diákok között.

2019. október 11. Az ötödik napon az írócsoport az ugocsai Tiszahát legmagyarabb településeit kereste fel. A program a Péterfalvai Kölcsey Ferenc Középiskola udvarán vette kezdetét, ahol a tantestület képviselőivel megkoszorúzták Kiss Ferenc irodalomtörténész emléktábláját. A kárpátaljai irodalom védnökével kapcsolatos személyes élményeit **Zselicki József**, a Forrás Stúdió alapító-elnöke elevenítette fel. A tanintézet dísztermében **Ujfalusi Irénke** igazgató nyitotta meg az író-olvasó találkozót. Az iskola irodalmi körének tagjai versekkel, dalokkal köszöntették az *Együtt* folyóirat bemutatkozó szerzőit és szerkesztőit (**Dupka György, Lengyel János, Marcsák Gergely, Shrek Tímea, Szabó Kata, Szemere Judit, Zselicki József**). Az irodalmi karaván következő helyszíne a Péterfalvai Református Líceum volt, amely egyébként a Péterfalvához csatolt Tivadarfaluban található. **Tóth Molnár Emőke** magyar szakos tanár közreműködésével tartalmas és emlékezetes rendhagyó irodalomóra megtartására került sor. Ezután **Király András**, a Péterfalvai Művészeti Iskola igazgatójának meghívására az írócsoport megismerkedett a magyar kormány támogatásával teljesen megújult tehetséggondozó intézet munkájával, ahol több mint 130 gyerek tanul énekelni, táncolni, különböző hangszereken játszani, rajzolni és festeni a szakképzett tanároktól. Meghallgatták az intézmény „csodagyereke”, **Paládi Máté** virtuóz zongorajátékát (**Engi Erika** tanárnő tanítványa). A Kárpátalja-szerte ismertté vált ifjú tehetség nagy karrier előtt áll. A délutáni honismereti program részeként az írócsoport végigjárta a szoborutat a tiszaháti községekben. Farkasfalva múzeumparkjában a spanyolországi **Rhea Marmontini Családi egyensúly**, Forgolányban a kijevei **Olena Dodatko Családi egység**, Péterfalván az egri **Rostás Beáta Családi ház**, Tiszabökényben a csehországi **Jitka Kusova Madonna** című műalkotását szemlélték meg. A XIII. Együtt Írótabor záróprogramja a tiszabökényi könyvtárban **Fóris Ibolya** könyvtáros szervezésében és a Tisza Csillag Kórus (művészeti vezető: **Kovály Csilla**) közreműködésével fejeződött be. **Fóris Csilla** pedagógus felkonferálásában jó hangulatú író-olvasó találkozó zajlott le. – A cél az, hogy szemléltessük: irodalmi élet Kárpátalján volt, van és lesz – mondta az eseménysorozat zárónapján **Dupka György**, az előadókörút szervezője. – Továbbá az, hogy új tehetségek kerüljenek rivaldafénybe, és vigyék tovább a stafétát.

2019. október 9. Az 1944-es szovjet bombázás közel kétszázötven áldozatára emlékeztek Beregszászon. Magyarország Beregszászi Konzulátusának szervezésében a helyi köztemető honvédparcellájában rótták le kegyeletüket a résztvevők, majd a Pro Cultura Subcarpathica (PCS) szervezésében a városi vonatállomás épületén elhelyezett emléktáblánál tisztelegtek az áldozatok emléke előtt. A megemlékezést **dr. Orosz Ildikó**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, a PCS elnöke nyitotta meg. **Balogh Marianna** előadásában elhangzott Radnóti Miklós *Nem tudhatom* című költeményének megzenésített változata. A rendezvényen felszólalt **Szilágyi Mátyás**, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja, valamint **Illésfalvi Péter**, a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum külföldi hadisírgondozó osztályának vezetője.

2019. október 10. A Kárpátaljai Határmenti Önkormányzatok Társulása (KHÖT) közgyűlést tartott Jánosiban, a Helikon Hotelben, ahol a megjelent polgármesterek és önkormányzati vezetők a hivatalosan decentralizációnak nevezett közigazgatási reformmal kapcsolatos tapasztalatokat beszélték meg, illetve egyeztették elképzeléseiket. **Babják Zoltán**, a KHÖT elnöke, Beregszász város polgármestere elnökletével a közgyűlés nyilatkozatot fogadott el, amelyben a felsőbb hatalmi szerveket arra kérte, hogy tegyék lehetővé egy Beregszász központú povit (járás) létrehozását a Kárpátalján tervezett négy mellett ötödikként. **Barta József**, a KMKSZ és a Kárpátaljai Megyei Tanács alelnöke elmondta, hogy Kijev tervei szerint Kárpátalján az eddigi 351 önkormányzattól 40 maradna. Ugyanakkor a megyében kidolgozott és a megyei tanács által elfogadott perspektivikus terv a Kijev által javasolt 40 kistérséggel szemben 54-et tartalmaz. Azóta a megyében újabb hat kistérség létrehozását kezdeményezték, például a magyarok lakta vidéken hat önkormányzat létrehozásához hozni a Szürte központú kistérséget, öt önkormányzat pedig a Kaszony központú. **Tóth Éva**, a Baranyai kistérséghez tartozó Korláthelmec község sztarosztja (előljárója) tapasztalatairól számolt be. Kiegészítették az elhangzottakat azok tartalmával egyetértve **Orosz Ildikó, Batori József** és **Tóth Miklós**, a megyei tanács képviselői, **Sin József**, a Beregszászi Járási Tanács elnöke. Az Egán Ede Jótékonyági Alapítvány újabb pályázatairól **Bujdosó István** tájékoztatta a településvezetőket. Végül minden jelen lévő KHÖT-tag egyhangúlag megszavazta a Beregszász központú járás létrehozását kezdeményező közös nyilatkozatot.

2019. október 11. Szüreti bált rendezett a makkosjánosi Helikon Hotelben a Kárpátaljai Nagycsaládosok Egyesülete.

2019. október 12. A Beregszászi Magyar Görögkatolikus Esperesi Kerület katechetikai szakmai napot tartott a hozzá tartozó óvodák dolgozóinak, valamint óvodai hitoktatóinak a Sztojka-líceumban. A harmadik alkalommal megszervezett képzésnek „Az óvodáskor jelentősége a hitben és hitre nevelésben” címet adták. A több mint 60-an résztvevővel **Demkó István** kisvárdai görögkatolikus pap, **Izsó Jánosné Enikő**, az Angyalkert Görögkatolikus Óvoda vezetője, **Sebők Szilvia** hitoktató és **Kopasz Réka**, a Szent György Görögkatolikus Óvoda és Általános Iskola diákja osztotta meg tapasztalatait.

2019. október 12. Beregszászon a szőlő és bor szerelmesei előtt megnyitotta kapuit a Chateau Chizay borászati múzeum.

2019. október 12. Negyedik alkalommal rendezték meg a Nagyberegi Csipkebogyó- és Beregiszöttes-fesztivált. Az esemény főszervezője az Együtt Beregért civil szervezet, a társszervező a helyi polgármesteri hivatal és a református egyházközség volt. A rendezvényt **Pirigyi Gergely** tárogatójátéka nyitotta meg, majd **Bíró András**, a fesztivál ötletgazdája, **Hajगतó Tamás**, Magyarország Beregszászi Konzulátusának konzulja, **Tarpai József**, a Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács tiszteletbeli elnöke, **Sin József**, a Beregszászi Járási Tanács és a KMKSZ Beregszászi Középszintű Szervezetének elnöke, **Halász László**, a Beregszászi Járási Állami Közigazgatási Hivatal Művelődési és Turisztikai Osztályának vezetője és **Püspöki Attila**, Nagyberég polgármestere köszöntötte a jelenlévőket. Ezután egy már hagyománnyá vált momentummal folytatódott a rendezvény, három személyt díszpolgárrá avattak: **Tóth Dóra** tanítónőt, **Prófusz Marianna** szövönőt, Ukrajna Népművészeti Mesterét és **Géczi Tihamért**, a Nagyberegi Középsiskola igazgatóját. Ezután a Beregszászi Járási Állami Közigazgatási Hivatal is dicsérő oklevélben részesítette **Géczi Tihamért**, **Lejzo Tetyjánát**, Nagyberég község orvosnőjét és **Tóth László** református lelkészt a községben végzett áldozatos munkájukért. A nap további részében színes kulturális programok várták az érdeklődőket.

2019. október 13. A Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet (PCS) hetedik alkalommal rendezte meg Bethlen Gábor fejedelem emlékének adózva hagyományörző fesztiválját Huszton. A jelenlévőket **Orosz Ildikó**, a rendezvény háziasszonya, a II. RF KMF rektora, a PCS elnöke köszöntötte. Felszólalt még **Hajगतó Tamás**, Magyarország Beregszászi Konzulátusának konzulja, **Erfán Volodimir**, a Huszti Városi Tanács titkára, majd **Dénes Elemér** református lelképásztor és **Szulincsák Sándor** római katolikus atya zárta imával a megnyitót. A köszöntések után kárpátaljai népi együttesek vették birtokukba a színpadot. A Huszti Magyar Tannyelvű Általános Iskola növendékei, a técsői Nereszen Néptáncgyüttes, a huszti Elit táncgyüttes, a Viski Szívárvány Hagyományörző Tánccsoport, az Aknaszlatinai Nefelejcs Néptáncgyüttes, a Rusznaki ruszin népzenei együttes, a Kokas Banda és a Husztyani folklóregyüttes lépett fel. A szervezet idei fesztiválszezonjának záróakkordjaként Magyarország egyik legsikeresebb metálbandája, az AWS lépett színpadra.

2019. október 13. A Huszti Magyar Tannyelvű Általános Iskola teljes felszereltségű étkezdével gazdagodott, amelynek sor került átadására a felújított épületben. Az ünnepélyes eseményen jelen volt és felszólat **Orosz Ildikó**, a KMPSZ elnöke, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, **Erfán Volodimir**, a Huszti Városi Tanács titkára, **Sari József**, a KMKSZ Felső-Tiszta-vidéki Középszintű Szervezetének elnöke, valamint **Kozma József**, a KMKSZ huszti alapszervezetének elnöke. **Szokolovics Mária**, az iskola igazgatónője köszönetet mondott a segítő támogatásért. Háláját fejezte ki a magyar kormány, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, valamint a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. felé, akik nélkül nem sikerülhetett volna az iskola étkezdjének kialakítása. Az esemény zárásaként **Dénes Elemér** helyi református lelképásztor kért áldást az étkeztetésre, a gyermekekre s minden jelenlővre.

2019. október 13. Bensőséges ünnep helyszíne volt a tiszabökényi Árpád-házi Szent Erzsébet templom. Az egyházközség oklevéllel, értékes emléktárggyal, valamint a Tisza Csillag Kórus (művészeti vezető: **Kovály Csilla**) hálaénekével köszöntötte **Weinrauch Márió** OFM. atya

plébános kormányzót a ferences szerzetesi rendbe való belépése 25., pappá szentelése 20. évfordulója és 50. születésnapja alkalmából. Weinrauch Márió atya 2013-tól áldozatos munkájával, szolgálatával hozzájárult a Tiszabökényi Római Katolikus Egyházközség hitéletének felvirágoztatásához és az Árpád-házi Szent Erzsébet ferences templom építésének befejezéséhez.

2019. október 15. Az ungvári **Szocska László** szobraiból nyílt kiállítás Magyarország Beregszászi Konzulátusának Gulácsy-kiállítótermében. Az eseményt **Szilágyi Mátyás** főkonzul nyitotta meg. Az alkotásokról és a művészeiről **Matl Péter** szobrászművész beszélt a közönségnek. Ezt követően **Szocska László** mondott köszönetet a kiállítás létrejöttéért, majd a rendezvényt a Beregszászi Kodály Zoltán Művészeti Iskolából érkezett **Irina Szvaljavcsik** gitárjátéka zárta.

2019. október 15. Magyarország Ungvári Főkonzulátusának előcsarnokában az ungvári **Brinkács István** különleges kiállítását **Kuti László** első beosztott konzul nyitotta meg, aki egyben ismertette a 70 éves művész életútját. Brinkács Istvánnak több egyéni és csoportos tárlata volt Ungváron, Magyarországon, de figuratív csatajeleneteit kiállították a Luxemburgi Katonai Múzeumban, a szentté avatott misszionáriusokról készített portréiban pedig Vatikán közönsége is gyönyörködhet. **Fuchs Andrea**, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesületének titkára, a kiállítás kurátora felidézte a mintegy 10 évre visszatekintő ismeretségük és együttműködésük történetét. Ezután a művész vette át a szót, aki szerényen megjegyezte: bőrművei ugyanolyan kifejezőek, mintha festmények lennének.

2019. október 15. A Beregszászi Művelődési Házban mutatta be a Magyar Nemzeti Táncegyüttes *A Tenkes kapitánya* című nagy sikerű táncjátékát. A darab Rákóczi idejébe kalauzolja el a nézőket, megidézve a kuruc-labanc ellentétet korhű zenével és viselettel. A közel kétórás előadást követően a táncegyüttes tagjait, köztük **Zsuráfszky Zoltán** Kossuth-díjas, Kiváló Művészt, a Magyar Nemzeti Táncegyüttes művészeti vezetőjét, *A Tenkes kapitánya* rendezőjét, **Rab Edinát**, a táncegyüttes tánckari asszisztensét, táncos szólistáját, Veronika megelevenítőjét, valamint **Barka Dávidot**, a főhős megszemélyesítőjét a kárpátaljai közönség álló vastappsal jutalmazta és köszöntötte. A rendezvény a II. Rákóczi Ferenc-émlékév keretein belül jött létre a Magyarság Háza és a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház szervezésében, valamint a Nemzetpolitikai Államtitkárság támogatásával. A rendezvényen felszólalt **Orosz Ildikó**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektor asszonya és **Brenzovics László**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke.

2019. október 16. Hetedik alkalommal került sor szüreti vigadalomra a Nagyberegi tájházban. A közel 70 főből álló vendégsereg Beregszász 5. és 6. számú iskoláiból érkezett. A rendezvényen nyitó beszédet mondott **Békésyné dr. Lukács Angéla** beregszászi konzul asszony, majd a szervezők nevében **Gál Adél** köszöntötte a diákokat. Bemutatta mesterségét **László Attila** salánki bodnärmester, **Derceni-Lévai Irénke** csuhéfonó és **Furman Éva** kézműves. Szüreti hangulatot a Kokas Banda teremtett az udvaron. **Kokas Erzsébet** vezetésével a fiatalok szüreti táncot jártak és gyermekjátékokat tanultak.

2019. október 17. Budapesten, a Józsa Judit Galériában *Szabadság helyett erőszak* címmel konferencia-kötetbemutatót tartottak a Gulág Alapítvány szervezésében. A rendezvény **Kovács Emőke** történész, a kötet szerkesztőjének („*A viszontlátásig kívánok nektek sok boldogságot...*” *Rohr Magdolna kálváriája*), moderálásában zajlott, amelyen konferenciakötet szerzői kifejtették gondolataikat, köztük **Zsigmond Dezső**, *A Sátán fattya* filmrendezője, **Makra Mónika** („*Szóltam aztán a tisztnek, de az volt a válasz: négy hónapos terhesség még nem számít!*” *Elfeledett női sorsok a GUPVI légerekben*), **Cseresznyés Magdolna** (*Özvegyek és árvák. Délvidéki asszonysorsok 1944–45-ben*), **Tunyogi Henriett** filmrendező (*Trauma, tabu, szégyen, titok*), **Dupka György** (*Kárpátaljai nők a GUPVI és a GULÁG táborokban*), **Nagné Pintér Jolán** (Gulágokon Elpusztultak Emlékének Megörökítésére Alapítvány elnöke, a konferenciakötet kiadója). Zárszót mondott az est háziasszonya, **Józsa Judit** kerámiaszobrász, művészettörténész, a Józsa Judit Galéria vezetője.

2019. október 18–21. A Beregszászi Református Főiskolai Gyülekezet 15 tagja a Kálvin János Református Szakkollégium új vezetőjével, **Margitics Jánossal** és feleségével, **Erikával** részt vett a Kárpát-medencei Református Egyetemek Gyülekezeteinek Találkozóján, aminek során Lengyelország egyik legszebb és a turisták körében is népszerű városába, Krakkóba látogattak el.

2019. október 20. A Rákóczi-emlékév alkalmából a budapesti Új Nemzeti Kamara Színház előadásában a *Rákóczi – a bujdosó fejdelem* című darabot láthatta a kárpátaljai közönség a beregszászi művelődési házban. A rendezvényt **Pelsőczy László**, a budapesti Új Nemzeti Kamara Színház tagja nyitotta meg, köszöntve az érdeklődőket, majd nagy vonalakban ismertette a prezentálásra kerülő darabot. Az eseményt a Beregszászi Városi Tanács Oktatási és Kulturális Osztálya szervezte. Az előadást **Pelsőczy László** rendezte és **Fazekas Lajos** szerkesztette.

2019. október 20. **Illés Józsefet**, az ötvenhatos forradalom egyik helyi hőjét méltatták Nevetlenfaluban. A rendezvényt a szervező **Budaházi Imszticsei Kornélia**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) Nevetleni Alapszervezetének elnöke nyitotta meg. Illés József tanítványaként mondott beszédet **Oroszi József**, a település polgármestere, a nevetleni származású, Salánkon élő **dr. Kész Margit** néprajzkutató, a beregszászi főiskola docense. Magyarország Beregszászi Konzulátusának képviselőjeként **Erdei Péter** konzul osztotta meg gondolatait. Illés József életrajzát **Borbély Valéria**, a Nevetlenfalui Középiskola történelemtanára ismertette. A továbbiakban Illés József kortársaként és sorstársaként **Milován Sándor** osztotta meg személyes élményeit. A rendezvényen jelen voltak Illés József családtagjai, valamint megjelent számos egykori kollégája és tanítványa, akik szintén visszaemlékeztek a forradalmár tanári és közösségszervezői tevékenységére. A beszédek sorát **Barta József**, a KMKSZ Nagyszőlősi Középszintű Szervezetének elnöke zárta. A rendezvényen közreműködött a nevetlenfalui Arany Alkony Nyugdíjas Népdalkör, valamint a Nevetlenfalui Középiskola tanulói és tanárai, akik megható verses-zenés műsorral járultak hozzá a megemlékezéshez. Az ünnepség zárásaként a jelenlévők megkoszorúzták a méltatott hős tiszteletére állított, a helyi középiskola falán lévő emléktáblát.

2019. október 20. Pásztor Ferenc egykori beregszászi plébánosról, pápai prelátusról és püspöki helynökről emlékezett meg a beregszászi római katolikus egyházközség. **Molnár János** esperes-plébános a hívek körében imádkozott a mártírhálált halt plébánosért, majd közösen megkoszorúzták a templom falán lévő Pásztor Ferenc-emléktáblát. A megemlékezésen ünnepélyes keretek között adták át a *Pásztor Ferenc-díjat*, amelyet az egyházközség kuratóriuma ez alkalommal **Krajnikné Hegyi Irén** főkántornak és kórusvezetőnek ítélte. A beregszászi római katolikus közösség emléklapok és oklevél formájában fejezte ki köszönetét, háláját és elismerését áldozatos munkájáért, közösségi szolgálataitért és a magas fokon művelt élethivatásáért.

2019. október 20. **Magyar Levente** külgazdasági és külügyminiszter-helyettes részt vett és beszédet mondott Visken a magyar kormány támogatásával és anyaországi gyűjtésből felújított református templom, orgona és parókia avatási ünnepségén. Az 1880-ban készült orgona történetét **Jenei Károly** viski református lelkész ismertette, aki köszönetet mondott Magyarország kormányának, külön a KKM-nak, az anyaországi adományozóknak és a viski református gyülekezet tagjainak a templom, az orgona és a parókia két évig tartó felújításához nyújtott támogatásért.

2019. október 21. Új előadást mutattak be a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színházban. A *Forráspont* című színdarab **Oleg Melnyicsuk** rendezésében híven bemutatja a mai szülők felfogását, alapjául **Yasmina Reza** *Az öldöklés istene* c. műve szolgált.

2019. október 23. 1956 hőseire emlékeztek az ungvári Dayka Gábor Középiskolában. A GULÁG-rabságra ítélt fiatalok emléktábláját Magyarország Ungvári Főkonzulátusának képviselőjeként **dr. Bege Krisztina** konzul, az iskola tantestületének nevében **Kulin Judit** igazgató, valamint **Dupka György**, a MÉKK elnöke koszorúzta meg. A megemlékezés a diákok műsorával folytatódott. Kik is voltak a szovjetellenes rölapterjesztő, plakátragasztó, majd GULÁG-rabságra ítélt fiatalok? Egy kisebb csoport működött Ungváron is. Eddig ismert tagjai: **Benyák Nándor**, **Orlovsky Vince** és **Kulcsár János**. Szovjetellenes rölapokat

terjesztettek, a budapesti forradalmat és felkelést éltető plakátokat ragasztottak. E csoport egyik – máig (Debrecenben) élő – alakja **Benyák Nándor**, akit a Kárpátaljai Területi Bíróság hat év munkatáborban (GULAG) letöltendő szabadságvesztésre ítélte. 2017-ben Áder János köztársasági elnök úr a Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetését adományozta az elnyomó kommunista rendszer elleni bátor kiállása, és a későbbi megtorlás idején tanúsított hősiessége elismeréseként **Benyák Nándor** nyugalmazott pedagógusnak, egykori Gulag-fogolynek.

2019. október 23. Az 1956-os forradalomról és szabadságharcról emlékeztek meg a beregszászi városi vasútállomáson. A Pro Cultura Subcarpathica (PCS) által szervezett eseményt **dr. Orosz Ildikó**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, a PCS elnöke nyitotta meg. Felszólalt **Szilágyi Mátyás**, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja, majd **Szimeonov Barbara** előadásában a *Ha én rózsza volnék* című dalt hallhatták a jelenlévők. **Brenzovics László**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke a korszak történelmi vonulatait elevenítette fel. A megemlékezés zárásaként az emlékezők elhelyezték koszorúikat az emlékműnél.

2019. október 23. Filmvetítéssel és poszterkiállítással emlékeztek meg az 1956-os forradalomról és szabadságharcról a Rákóczi-főiskolán. A rendezvény szervezője a főiskola Történelem és Társadalomtudományi Tanszéke volt. A rendezvényt az '56-os kárpátaljai téma fő kutatója, **dr. Váradi Natália** történész, a főiskola Történelem és Társadalomtudományi Tanszékének docense nyitotta meg. Ezután következett a 2018-ban készült, **Belány Róbert** rendezte *A vezér nélküli forradalom* című dokumentumfilm vetítése, amelyet a Tisza TV és a Híd TV közösen forgatott az 1956-os deportáltakkal. A filmben megszólalnak egykori veszprémi egyetemi hallgatók és a korszak kutatója, **dr. Váradi Natália**, majd **dr. Dupka György** történész, valamint **Milován Sándor** kárpátaljai '56-os is. A filmvetítés után a közönség megtekinthette a **Váradi Natália** által összeállított *Az elfojtott forradalom az Ungváron őrzött KGB-dokumentumok tükrében* c. bannerkiállítást, amely az Ukrán Nemzetbiztonsági Hivatal Levéltárában őrzött, az 1956-os forradalomra vonatkozó KGB-dokumentumokból mutat be válogatást.

2019. október 23. Kárpátalja magyarságának, történelmi egyházainak jeles képviselői az idén is Ungváron együtt emlékezett 1956-os forradalom és felkelés hőseire. Magyarország Ungvári Főkonzulátusa, Magyarország Beregszászi konzulátusa, a KMKSZ és az UMDSZ szervezésének köszönhetően a megemlékezéssel egybekötött koszorúzás két helyszínen zajlott le. A központi megemlékezést **Buhajla József** főkonzul nyitotta meg és üdvözölte a megjelent vendégeket, köztük **Bacsikai Józsefet**, a Külgazdasági és Külügyminisztérium gazdasági ügyekért felelős helyettes államtitkárát. A megyei közigazgatási és az ungvári polgármesteri hivatal képviselőjének ukrán nyelvű beszéde után **dr. Zubánics László** történész, az UMDSZ elnöke fejtette ki gondolatait az ötvenhatos magyarországi események kárpátaljai tükröződésekkel kapcsolatban. Az ungvári Dayka Gábor középiskola gyermekkórusának fellépése után sor került a megemlékezés virágainak és koszorúinak az elhelyezésére az egykori KGB-épülettel szemben (a Bagolyvár mellett) lévő '56-os emlékműnél (alkotója **Kolodko Mihály** ungvári szobrász) és az egykor a magyarországi fegyveres felkelésben részt vett fiatalokat (kb. 1000 fő) is fogva tartó ungvári börtön falán lévő műalkotásnál (alkotója **Matl Péter** munkácsi szobrász). A rendezvénysorozat a késő délután a több mint ötszáz férőhelyes, zsúfolásig megtelt megyei drámai színházban műsoros esttel folytatódott és ünnepi fogadással fejeződött be. A színházban **Bacsikai József** helyettes államtitkár mondott ünnepi beszédet az együvé tartozás gondolatkeretében. Ezt követően a nagypaládi iskola tanulóinak előadását és **Tolcsvay Béla** Kossuth-díjas énekművész, zeneszerző műsorát láthattuk, hallhattuk.

2019. október 24. Színes repertoárral lépett fel a Cantus Akadémiai Kamarakórus a beregszászi művelődési házban. Az egyesület *A reneszánsztól napjainkig* című előadását mutatta be a Várkereszt városban. Az esemény a Beregszászi Városi Tanács szervezésében jött létre.

2019. október 24. II. Rákóczi Ferenc kultuszát méltató történelemtudományi konferenciát szerveztek a beregszászi főiskolán. Az egész napos eseménnyel a Rákóczi-emlékévhöz csatlakozott az intézmény. A jelenlévőket elsőként **Csatáry György**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpontjának

vezetője köszöntötte. Ezt követően **Szilágyi Mátyás**, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja méltatta a hadvezér emlékét. **Rácz Béla**, a főiskola prorektora is köszöntötte a jelenlévőket. Az előadók sorát **Czigány István** nyitotta A *Rákóczi-szabadságharc hadseregszervezésének előzményei* c. prezentációjával. A magyarországi Hadtörténeti Intézet nyugalmazott igazgatóhelyettese után **Kardos Tímea** Az *ifjú Rákóczi Ferenc udvara* c. előadása, majd **Tamás Edit** *Rákóczi öröksége Felső-Magyarországon* témájú bemutatója vette kezdetét. A nap második felét az esemény résztvevői a Beregszászi Járási Kórház udvarán folytatták, ahol felavatták a *Rákóczi-fát*.

2019. október 24–27. A beregszászi színtársulat is részt vett a Brassóban rendezett 3. Magyar Színházfesztiválon. A budapesti Nemzeti Színház, a Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház és a Zsámbéki Színházi Bázis koprodukciójában **Zelei Miklós Zoltán** *újrateremtve* című színművét vitték színre **Vidnyánszky Attila** rendezésében. A fesztivál zárónapján a budapesti Nemzeti Színház Tamási Áron *Vitéz lélek* című drámáját mutatta be.

2019. október 25. Kárpátaljai magyar képzőművészek tárlata nyílt meg Magyarország Beregszászi Konzulátusának új kiállítótermében. Az eseményt a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet és a konzulátus szervezte. A tárlatmegnyitón **Szilágyi Mátyás** főkonzul, **Szőcs Géza**, a miniszterelnök kulturális főtanácsadója, **Dr. Kucsera Tamás Gergely**, a Magyar Művészeti Akadémia főtítkára mondott beszédet. Az utóbbi elmondta, hogy az akadémia évente legalább egyszer ellátogat Kárpátaljára, amikor kihelyezett ülést is tartanak. Kifejtette, hogy az akadémia támogatja a kárpátaljai művészetet és kultúrát, ennek példaként az *Együtt* folyóiratot is felhozta. **Kulin Ágnes**, a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társaságának (RIT) elnöke röviden ismertette a társaság történetét és munkásságát. A kiállított festményeket és szobrokat Kárpátalja kiváló alkotóinak műveiből válogatták össze. **Baraté Ágnes, Dikun György, Erfán Ferenc, Habda László, Hrabár Natália, id. Hidi Endre, ifj. Hidi Endre, Kulin Ágnes, Kalitics Erika, Klisza János, Kopriva Attila, Matl Péter, Réti János, Soltész István, Szocsa László, Tóth Róbert, Őri Mihály, Villasek Tibor** és **Veres Ágota** alkotásaiban gyönyörködhetnek a látogatók.

2019. október 25. A Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet, valamint Magyarország Beregszászi Konzulátusa szervezésében megkezdődött a *30 éve szabadon* rendezvénysorozat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán. Az alkalmat **Beke Mihály András** első beosztott konzul nyitotta meg, majd **Szilágyi Mátyás** főkonzul köszöntötte a jelenlévőket a Fodó Sándor-központban. Elsőként **Agócs Sándor** és **Balogh László** alkotását, *A vers ereje – Kádár félelme* című filmet tekinthették meg a nézők. A rendezvény **Farkas György Szőcs Géza** életét bemutató felvételsorozatával folytatódott. Az estét **Debreceni Mihály** *A KMKSZ 30 éve* című dokumentumfilmje zárta.

2019. október 26. Tizenkét kilométeres zarándokmenetet szervezett a Mozgalom a Kárpátaljai Szülőföldért önkéntes csoport. Az esemény fővédnöke **Böjte Csaba** ferences szerzetes volt. A rendezvény délelőtti programja közös lelki elmélyüléssel kezdődött a nagybégányi római katolikus templomban. A közel százfős zarándokcsoport onnan indult el útjára és érkezett meg beregszászi római katolikus templomba, ahol **Majnek Antal** munkácsi római katolikus püspök köszöntötte a megfáradt híveket. A lelki feltöltődés után a Kárpátaljai Református Ifjúsági Szervezet képviselői elültették a szülőföldön maradás fáját, amely vidékünk értékeit, az itthon maradás fontosságát szimbolizálja.

2019. október 26. Magyarország Beregszászi Konzulátusa fő szervezésében a „rendszerváltók nemzedéke” jeles képviselőinek részvételével fórumot tartottak Beregszászon, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán. A *30 éve szabadon. A magyar rendszerváltás és a külhoni magyarság* témájú konferencia **Beke Mihály András** első beosztott konzul elnökletével zajlott le, amelyen **Szilágyi Mátyás** főkonzul és **Csatáry György**, a beregszászi főiskola Lehoczky Intézetének vezetője a házigazdák nevében köszöntötte a jelenlévőket. A 30 évvel ezelőtt végbement rendszerváltás, váltás, fordulat tapasztalatairól, mint kortanúk, előadást tartottak **Lezsák Sándor**, az Országgyűlés alelnöke, a Nemzeti Fórum elnöke, **Szőcs Géza** költő, miniszterelnöki főtanácsadó, **Duray Miklós** író, politikus, **Simon János** politológus, a Kodolányi

Egyetem professzora, **Brenzovics László**, a KMKSZ elnöke, **Milován Sándor**, a KMKSZ tiszteletbeli elnöke, **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke, **Vári Fábián László** költő, író és **Dupka György** közíró. **Lezsák Sándor** a legendás bíboros-érsekről, *Mindszenty Józsefről elnevezett plakettet* nyújtott át **Majnek Antalnak**, a Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye püspökének. A konferenciát megtisztelte jelenlétével **Buhajla József** ungvári főkonzul és **Böjte Csaba** erdélyi ferences atya is.

2019. október 26. A beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola átriumában megrendezett találkozón **Greza István** kormánybiztos köszöntője után **Böjte Csaba** ferences atya a szülőföldön maradásra buzdító előadását százak hallgatták meg a Mozgalom a Kárpátaljai Szülőföldért szervezésében. A hagyományteremtő mozgalom elindítója a szernyei Simon Dominika a KMKSZ ISZ aktivistája. A jelenlévők elfogadták kezdeményezését, hogy nyilvánítsák október 26-át a kárpátaljai szülőföldön maradás napjává, s ezentúl minden évben fórumot szerveznek.

2019. október 26. Filmvetítést és közönségtalálkozót szervezett a Kárpátaljai Magyar Filmgyártásért Alapítvány az '56-os forradalom 63. évfordulója alkalmából a beregszászi Pásztor Ferenc Közösségi Házban. Ebből az alkalomból a szervezők **Madácsy Tamás** történészt és filmrendezőt hívták meg, hogy Kárpátalján is bemutathassa a *Megtorlás a viharsarokban* című dokumentumfilmjét. Az alkotás Magyarország délkeleti szegletében átélt megtorlás áldozatainak állít emléket. A rendezvény végén **Bunda Szabolcs** ismertette a Kárpátaljai Magyar Filmgyártásért Alapítvány tevékenységét, eddigi programjait. A szervezők a közeljövőben a rendező „*Élő múlt*” Emlékezetkultúra és magyar identitás Kárpátalján c. alkotásának bemutatását is tervezik Beregszászon.

2019. október 26–27. A New York-i és wallingfordi magyarok 1956-os megemlékező ünnepségén a kárpátaljai magyarság színes világa mutatkozott be. A programnak a New York-i Magyar Főkonzulátus és a Wallingfordi Magyar Ház adott otthont. Október 26-án New Yorkban, 27-én pedig Wallingfordban mutatták be a kárpátaljai magyar kisebbség helyzetét, kultúráját és fennmaradt épített örökségét. Mások mellett ünnepi beszédet tartott **Bocskor Andrea** európai parlamenti képviselő, **Váradi Enikő**, a Sodró Jótékonyági Alapítvány elnöke. A *Kárpátalja ezer arca* program keretében **dr. Orosz Ildikó**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora tartott pódiumelőadást a kárpátaljai magyarság kisebbségi helyzetről, **Popovics Béla** helytörténész pedig az 1956-os kárpátaljai eseményekről beszélt. A rendezvény keretében **Bocskor László** fotográfus *Az én Kárpátaljám* című fotókiállítását által a kárpátaljai épített örökség is megelevenedett. A program zárásaként a Sodró együttes *Kárpátalja ezer arca* című koncertelőadását hallgathatta-nézhetette meg a közönség.

2019. október 30. Mindenszentekhez és halottak napjához közeledve a gyertyakészítés került előtérbe a soron következő foglalkozás során a Nagyberegi tájházban. Ezúttal a Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középszintű 9. osztályos tanulói voltak az intézmény vendégei.

2019. október folyamán: alkotótáborok, író-olvasó találkozók, kiállítások, könyvbemutatók, megemlékezések, koszorúzási ünnepségek, egyéb kulturális rendezvények.

* A nyári szünet után ismét változatos programokkal várja a magyar népi kultúra, a néphagyományok és a kézművesség iránt érdeklődő gyermeket és felnőtteket a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet által működtetett nagydobronyi tanoda. Október közepén indul a viseletkészítő tanfolyam. Folytatják a tavaly elkezdett agyagedény-készítő kurzust **ifj. Hidi Endre** keramikus, szobrászművész vezetésével.

* Egy nemzetközi kutatócsoport – amely a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola oktatóinak, kutatóinak közreműködésével jött létre – hosszabb ideje behatóan vizsgálja a határon túli magyar régiók nyelvpedagógiai helyzetét. Ennek a kutatásnak az első összefoglalását mutatta be a kutatócsoport a Magyar Nyelvőr 2019. évi 3. számában. Mások mellett **Beregszászi**

Anikó és Kolozsvári-Nagy Enikő közös tanulmánya az ukrainai (kárpátaljai) magyar tannyelvű iskolák vonatkozásában vizsgálja meg azt, hogyan tanulnak anyanyelvükön, illetve az államnyelven olvasni és írni a gyermekek.

* **Hajduk Márta** írta „*Valami készül Kárpátalján... Elkezdtek forgatni a Kisebbségben Kárpátalján című filmet. Még csak papíron látjuk az alagút végét, de minden forgatás újabb fényt hoz. Micsoda gondolatok szakadtak fel a négy nap alatt! A kárpátaljai forgatások vezető operatőre Bereczky Tamás, a film oknyomozó riportere Bereczky Zsuzsa. Mások mellett Dupka György történész mutatja be a kommunizmus áldozatainak egyetlen ukrainai múzeumát Ungváron...*”

* Hivatalosan bejelentették **Petro Drozdenko** alezredes előléptetését Beregszász rendőrkapitányává – tette közzé a zakarpattya.net hírportál.

* Ukrajnában folytat vizsgálatot az Európa Tanács Velencei Bizottságának szakértői küldöttsége a nyáron életbe lépett, sokat vitatott ukrán nyelvtörvénnyel kapcsolatban – adta hírül az Ukrajinszka Pravda hírportál.

* Ukrajna Miniszteri Kabinetje október 23-án hozott döntést arról, hogy a 2020. január 6-i munkanapot szombaton, január 11-én dolgozzák le az állami intézmények.

* A kelet-ukrainai Zaporizzsjába indít közvetlen járatot jövő ősszel a Wizz Air Budapestről – közölte a magyar háttérú diszkont légitársaság az MTI-vel.

* A mukachevo.net hírportál értesülései szerint amfiteátrumot építenek Alsókalocsán fesztiválok és egyéb turisztikai rendezvények fogadására.

* Ukrajna Miniszteri Kabinetje adatai alapján csak az idei évben 1,5 millió ukrán állampolgár vándorolt ki külföldre – közölte a Prjamij internetes hírportál.

* Ukrajnában az országos népszámlálás folyamata 2020. november 10-től december 23-ig tart majd. Az Állami Statisztikai Szolgálat információi szerint 2020. november 10-től 30-ig lesz lehetőségük a lakosoknak az internetes válaszadásra, december 3-tól 23-ig pedig számlálóbiztosok végzik az összeírást. Utoljára 2001-ben volt hivatalos népszámlálás Ukrajnában.

* Új határátkelőhelyeket nyitnának Kárpátalján. A határátkelőt Tiszafejéregyház és Máramarosziget közé tervezik – közölte a mukachevo.net hírportál.

* A Kárpátok fejlesztését előirányozó rendeletet október 20-ai ülésén hagyta jóvá Ukrajna Miniszteri Kabinetje – adta hírül a *Novini Zakarpattya* internetes hírportál.

(Forrás: KMMI, MÉKK, Facebook,

www.karpatalja.ma, www.karpatinfo.net, www.karpataljaturizmus.info, www.zakarpattya.net.ua)

Szerkeszti a szerkesztőbizottság: Zubánics László (elnök), Dupka György, Szemere Judit (szerkesztő), Fuchs Andrea.

Megjelenik: havonta két alkalommal.

Az elektronikus újság irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz.

A levelezési lista nyilvános, ahhoz bárki csatlakozhat.

Archívum: kmmi.org.ua